

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 2025 р. № _____

ПОРЯДОК
проведення оцінки, моніторингу та верифікації скорочення викидів
парникових газів

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає вимоги до проведення оцінки, моніторингу та верифікації скорочення викидів парникових газів, механізм оцінки проектів до укладення добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації), моніторингу та верифікації задекларованих у добровільній угоді з енергоефективності (декарбонізації) і досягнутих показників скорочення викидів парникових газів (діоксиду вуглецю) внаслідок реалізації проектів у сфері енергоефективності та декарбонізації.

Цей Порядок застосовується до всіх типів проектів, що спрямовані на підвищення енергоефективності та скорочення викидів парникових газів (діоксиду вуглецю), у тому числі: проекти зі зниження енергоємності виробництва, підвищення енергоефективності будівель, енергосервісні проекти, проекти із заміщення викопних палив альтернативними, впровадження когенерації або теплових насосів, введення нових альтернативних джерел енергії, а також проекти, спрямовані на електрифікацію транспорту.

Цей Порядок розроблений на основі Директиви 2003/87/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 жовтня 2003 року - про встановлення системи торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах Союзу та внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС; Директиви (ЄС) 2023/1791 Європейського Парламенту і Ради від 13 вересня 2023 року про енергоефективність та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2023/955; Директиви (ЄС) 2018/2001 від 11 грудня 2018 року про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел (RED II); Регламенту (ЄС) 2018/1999 Європейського Парламенту і Ради від 11 грудня 2018 року - про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків зміни клімату, про внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 663/2009 і (ЄС) № 715/2009, директив Європейського Парламенту і Ради 94/22/ЄС, 98/70/ЄС, 2009/31/ЄС, 2009/73/ЄС, 2010/31/ЄС, 2012/27/ЄС і 2013/30/ЄС, директив Ради 2009/119/ЄС і (ЄС) 2015/652 і про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 525/2013; Регламенту (ЄС) 2018/842 Європейського Парламенту і Ради від 30 травня 2018 року про обов'язкове щорічне скорочення викидів парникових газів державами-членами з 2021 по 2030 рік для сприяння

діям щодо зміни клімату з метою виконання зобов'язань за Паризькою угодою та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 525/2013; Регламенту (ЄС) 2018/841 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про включення викидів та абсорбції парникових газів внаслідок землекористування, змін у землекористуванні та лісового господарства до рамкової політики у сфері клімату та енергетики на період до 2030 року та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 525/2013 та Рішення № 529/2013/ЄС.

2. Дія цього Порядку поширюється на відносини між Держенергоефективності та суб'єктами господарювання (далі - виконавець проекту), які беруть на себе зобов'язання щодо досягнення визначених показників скорочення споживання енергії та викидів парникових газів (діоксиду вуглецю), визначені у добровільній угоді з енергоефективності (декарбонізації), що укладається між Держенергоефективності та виконавцем проекту.

3. Оцінка, моніторинг та верифікація здійснюються Держенергоефективності, яке проводить збір і оброблення інформації та перевірку виконання зобов'язань виконавцями проектів.

4. У цьому Порядку наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

добровільна угода з енергоефективності (декарбонізації) – цивільно-правовий договір між Держенергоефективності та виконавцем проекту, в якому визначені зобов'язання виконавця проекту, такі як: провадження енергоефективних заходів на об'єкті у визначені строки; досягнення планового показника скорочення споживання енергії та викидів парникових газів (діоксиду вуглецю) відносно базового рівня; забезпечення подання звітності, моніторингу й верифікації Держенергоефективності; відповідальність у разі невиконання добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації).

моніторинг – здійснення збору та оброблення інформації щодо виконання виконавцем проекту визначених заходів і досягнення планових показників;

верифікація – збір і перевірка достовірності документів та інформації, що підтверджують впровадження виконавцем проекту енергоефективних заходів і досягнення планового показника;

базовий показник – вихідний (початковий) показник, що характеризує обсяг споживання енергетичних ресурсів у фізичних одиницях та обсяг викидів парникових газів (діоксиду вуглецю) до впровадження енергоефективних заходів (проекту), та визначається на підставі наданих виконавцем проекту відомостей (енергетичний аудит, показники споживання, інше) та первинних документів;

плановий показник – цільовий річний показник обсягу споживання енергетичних ресурсів (у енергетичних одиницях) та обсягу викидів парникових газів (діоксиду вуглецю), який повинен бути досягнутий або перевищений виконавцем проекту після впровадження енергоефективних

заходів відповідно до умов плану-графіка реалізації проекту, що визначається в добровільній угоді з енергоефективності (декарбонізації);

фактичний показник – досягнутий річний показник обсягу споживання енергетичних ресурсів та обсягу викидів парникових газів (діоксиду вуглецю) після впровадження енергоефективних заходів.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Порядку використання коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. №761 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 63, ст. 3747).

Проведення оцінки проекту

5. Оцінка проектів здійснюється Держенергоефективності до укладення добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації) на відповідність встановленим критеріям.

Для надання оцінки проекту перевіряється:

відповідність проекту напрямам у сфері енергоефективності, згідно з пунктом 1 цього Порядку, та передбачати скорочення кінцевого споживання енергії і викидів парникових газів у результаті його реалізації;

наявність належного обґрунтування та вихідних даних (відомостей): подання виконавцем проекту опису проекту, енергетичного аудиту (висновку енергетичного менеджменту) або інших розрахунків, що підтверджують базові показники та очікувані результати (показники після впровадження енергоефективних заходів).

6. Для кожного проекту під час оцінки визначаються базовий рівень споживання енергії та викидів парникових газів і прогнозований (плановий) рівень цих показників після реалізації енергоефективних заходів, на підставі яких здійснюється розрахунок очікуваного щорічного скорочення викидів парникових газів. Розрахунок проводиться за методикою, наведеною згідно з пунктами 16-18 цього Порядку (з використанням стандартних коефіцієнтів викидів та теплотворної здатності палива). Очікуваний обсяг скорочення викидів (тонн CO₂ на рік) зазначається в добровільній угоді з енергоефективності (декарбонізації) як цільове значення ефекту від проекту. Визначається плановий показник (цільове річне споживання енергії та викиди після впровадження енергоефективних заходів) та базовий показник (вихідні річні дані до впровадження енергоефективних заходів).

7. Комісія, утворена Держенергоефективності, розглядає документи і за результатами оцінювання проекту ухвалює попередні висновки щодо доцільності надання державної підтримки за проектами та укладення добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації) з виконавцем проекту.

Проведення моніторингу

8. Моніторинг впровадження виконавцем проекту визначених добровільною угодою з енергоефективності (декарбонізації) заходів та досягнення планового показника здійснюється Держенергоефективності на підставі поданої звітності виконавця проекту.

Держенергоефективності має право, в межах проведення моніторингу, залучати третіх осіб (експертів, фахівців профільних організацій, тощо) та застосовувати технічні засоби. Моніторинг проводиться протягом усього строку дії добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації).

9. Виконавець проекту протягом строку реалізації проекту зобов'язаний щоквартально подавати Держенергоефективності такі звіти:

про стан впровадження заходів проекту (квартальний) за формою, наведеною у додатку 1 до цього Порядку.

про проміжний рівень досягнення планового показника (квартальний) за формою, наведеною у додатку 2 до цього Порядку.

10. Звіти, визначені у пункті 9 цього Порядку, подаються виконавцем проекту до 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом. Звіти подаються в паперовій формі на адресу Держенергоефективності та/або в електронній формі (скановані копії документів) на офіційну електронну адресу. Держенергоефективності може витребувати у виконавця проекту необхідну інформацію або уточнення щодо відомостей, зазначених у звітах.

11. Держенергоефективності аналізує звіти виконавців проектів, та у разі виявлення відхилень, затримки виконання графіка чи ризику недосягнення планових показників, може надати виконавцю проекту письмові рекомендації або попередження.

Проведення верифікації

12. Верифікація здійснюється Держенергоефективності.

Метою верифікації є підтвердження достовірності даних, наданих виконавцем проекту у рамках моніторингу, і перевірка фактичного досягнення планового показника скорочення викидів парникових газів.

Верифікація включає аналіз звітної інформації та первинних документів, а у разі потреби - виїзна перевірка об'єкта, де впроваджуються енергоефективні заходи, доступ до якого зобов'язується надати виконавець проекту.

Держенергоефективності має право залучати для проведення верифікації третіх осіб (експертів чи фахівців профільних організацій), які мають відповідний досвід.

13. Для проведення документальної перевірки Держенергоефективності надсилає виконавцю проекту офіційний запит про надання підтверджуючих документів, в якому визначається перелік таких документів та строк їх подання. Виконавець проекту зобов'язаний у визначений строк подати

Держенергоефективності завірені в установленому законодавством порядку копії підтверджуючих документів.

Держенергоефективності може витребувати копії одного або декількох документів:

про підтвердження цільового використання отриманих коштів (за наявності державного фінансування проекту) – акти приймання-передачі, товарні чеки, видаткові накладні тощо;

про підтвердження факту встановлення (впровадження) енергоефективного обладнання та/або матеріалів – акти виконаних робіт (наданих послуг);

звіт(и) з енергетичного аудиту об'єкта (до і/або після реалізації заходів);
енергетичний сертифікат будівлі (у разі реалізації проекту у будівлі, що підлягає сертифікації);

договори з постачальниками енергоресурсів, рахунки-фактури та квитанції про оплату енергоносіїв (для підтвердження фактичного споживання паливно-енергетичних ресурсів);

внутрішній моніторинг енергоспоживання (за наявності у виконавця проекту системи енергоменеджменту, сертифікованої за ISO 50001);

статистичний звіт за формою № 11-МТП (річна) «Звіт про постачання та використання енергії», поданого виконавцем проекту до органів державної статистики, з доказами його подачі;

податкові накладні, що підтверджують придбання обладнання та матеріалів для реалізації заходів;

сертифікат відповідності на встановлене обладнання (якщо це передбачено технічними вимогами);

фотографії об'єкта до початку впровадження заходів, в процесі виконання робіт та після завершення робіт (для візуального підтвердження модернізації);

звіт(и) виконавця проекту про дотримання умов дозволу на викиди забруднюючих речовин (парникових газів) та виконання передбачених таким дозволом природоохоронних заходів (для об'єктів, що мають відповідний дозвіл);

статистичний звіт за формою № 2-ТП (річна) «Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел», поданого виконавцем проекту (за наявності стаціонарних джерел);

податкова декларація з екологічного податку (за відповідний період) з доказами її подачі.

14. За результатами верифікації Держенергоефективності складається висновок, в якому зазначається чи підтверджено досягнення планового показника скорочення викидів, величина фактичного скорочення викидів (тонн CO₂ на рік) та відсоток виконання зобов'язань, а також відомості про виявлені невідповідності або порушення. Висновок може містити рекомендації щодо подальших дій виконавця проекту.

Розрахунок скорочення викидів парникових газів

15. Обчислення обсягів скорочення викидів парникових газів здійснюється шляхом порівняння викидів до реалізації проекту (базові) та після реалізації (фактичні). Для обчислення обсягів викидів застосовуються стандартні коефіцієнти теплотворної здатності палива та питомі коефіцієнти викидів CO₂.

Енергетичні одиниці переводяться у встановлені міжнародні одиниці: 1 кВт·год = 3,6 МДж; 1 Гкал = 4 186,8 МДж.

Значення необхідних коефіцієнтів, наведені у додатку 3 до цього Порядку.

Коефіцієнт викидів для біомаси вважається рівним нулю (викиди CO₂ від спалювання біомасового палива не враховуються).

16. Обсяг викидів CO₂ від споживання (спалювання) паливно-енергетичних ресурсів визначається за формулою 1:

$$V_{CO_2} = \sum_{i,j} \left(\frac{OP_i}{HTZ_i} \cdot KV_{i,j} \cdot \rho_j \right) \cdot G$$

де, V_{CO_2} – річні викиди двоокису вуглецю від споживаного палива, т CO₂;
 OP_i – обсяг спаленого палива i -го виду, т або м³;
 $KV_{i,j}$ – коефіцієнт викидів (при спалюванні палива i -го виду, т CO₂/ТДж;
 HTZ_i – нижча теплотворна здатність палива i -го виду, ТДж/т;
 ρ_j – густина j -го виду палива (для рідкого/газового палива), т/м³.

Густина палива враховується для випадків, коли використане паливо обліковується в м³.

Для кожного виду палива значення визначаються відповідно до додатку 3 до цього Порядку.

17. Викиди від споживання електричної та теплової енергії. У випадку, коли проект призводить до зміни споживання електроенергії або теплової енергії (наприклад, встановлення більш ефективного обладнання, заміщення частки електроенергії від мережі енергією від власних ВДЕ-джерел, тощо), розрахунок викидів CO₂ від енергоспоживання здійснюється за формулою 2:

$$V_{CO_2} = \sum_{i,j} \left(\frac{OP_i}{KV_i} \right) \cdot G$$

де, V_{CO_2} – річні викиди двоокису вуглецю від споживаної електричної та/або теплової енергії, т CO₂;
 OP_i – обсяг споживання енергії i -го виду енергії (електричної енергії з мережі (тис. кВт × год) та/або централізованого тепlopостачання (Гкал));
 KV_i – коефіцієнт викидів при споживанні i -го виду енергії (електричної енергії з мережі (тCO₂/тис. кВт×год) та/або централізованого тепlopостачання (тCO₂/Гкал).

Коефіцієнт викидів парникових газів для електричної/теплової енергії визначаються відповідно до додатку 3 до цього Порядку.

Якщо проект передбачає заміщення частини енергії з мережі енергією, виробленою з відновлюваних джерел (наприклад, власна сонячна електростанція, теплова енергія від сонячного колектора тощо), для обсягу такої виробленої енергії викиди вважаються нульовими.

18. Виконавець проекту зобов'язаний надати Держенергоефективності розрахунки очікуваного скорочення викидів парникових газів.

Після впровадження проекту та збору фактичних даних (споживання енергії, обсяги виробництва, характеристики встановленого обладнання тощо) аналогічний розрахунок здійснюється для фактичного показника.

Держенергоефективності самостійно або за участю експертів під час проведення верифікації може перевірити розрахунки виконавця проекту. Результати розрахунків (базового, планового та фактичного обсягів викидів парникових газів) зазначаються у звіті та висновку за результатами верифікації.

19. У разі недосягнення виконавцем проекту планових показників або порушенням ним умов добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації), Держенергоефективності в односторонньому порядку може здійснити розірвання добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації), про що письмово повідомляє виконавця проекту.

20. Надання державної підтримки виконавцю проекту припиняється з дати розірвання добровільної угоди з енергоефективності (декарбонізації), а виконавець проекту зобов'язується повернути до державного бюджету всі отримані кошти, у якості державної підтримки для впровадження енергоефективних заходів.

Додаток 1

до Порядку проведення оцінки,
моніторингу та верифікації
скорочення викидів парникових газів
пункт 9)

Звіт про стан впровадження заходів проекту (квартальний)

Звітний період ____ квартал ____ 20__ року

№ з/п	Найменування енергоефективного заходу згідно з проектом	Найменування техніки, обладнання, устаткування та матеріалів для впровадження енергоефективного заходу	Етап(и) запровадження енергоефективного заходу згідно Графіка		
			Назва етапу запровадження	Найменування виду робіт (послуг) із запровадження енергоефективного заходу	Стан виконання

(посада керівника)

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Додаток 2

до Порядку проведення оцінки,
моніторингу та верифікації
скорочення викидів парникових газів
(пункт 9)

Звіт про проміжний рівень досягнення планового показника (квартальний) .

Звітний період ____ квартал ____ 20__ року

Базовий показник енергоефективності			Фактичний показник енергоефективності		
Місяць	Обсяг споживання в енергетичних одиницях, МВт*год	Обсяг викидів парникових газів, тCO ₂	Місяць	Обсяг споживання в енергетичних одиницях, МВт*год	Обсяг викидів парникових газів, тCO ₂
(місяць) 20__			(місяць) 20__		
(місяць) 20__			(місяць) 20__		
(місяць) 20__			(місяць) 20__		
Всього:					

Проміжний рівень досягнення показника енергоефективності (за звітний квартал) складає:

- в енергетичних одиницях зменшено/заміщено споживання на _____ МВт*год, ____ % *;
- викидів парникових газів зменшено на _____ тCO₂, ____ % *;

* відсоткове співвідношення фактичного показника енергоефективності до базового показника енергоефективності за звітний квартал

(посада керівника)

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Додаток 3
до Порядку проведення оцінки,
моніторингу та верифікації
скорочення викидів парникових газів
(пункт 15)

**Таблиця коефіцієнтів викидів парникових газів та нижчої
теплотворної здатності палива**

Найменування палива	Густина рідкого/газового палива, т/м ³ *****	Коефіцієнт викидів парникових газів (т CO ₂ /ТДж)*	Нижча теплотворна здатність (ТДж/тис. тонн)*
Сира нафта			
Водно-бітумна емульсія			
Газові конденсати			
Моторний бензин/Автомобільний бензин			
Гас (керосин) (крім палива гасового типу для реактивних двигунів)			
Сланцеві оливи			
Газойль / Дизельне паливо (дистилятне мазутне паливо)			
Мазут			
Зріджені нафтові гази (нафтовий газ скраплений)			
Етан			
Нафта/лігроїн			
Бітум/асфальт			
Мастила/мастильні матеріали			
Нафтовий кокс			
Нафтозаводська сировина			
Нафтозаводський газ (нескраплений)			

Парафіни			
Уайт-спірит і бензин для промислово-технічних цілей			
Інші нафтопродукти			
Антрацити			
Коксівне вугілля			
Інші види бітумінозного вугілля (енергетичне вугілля)			
Напівбітумінозне вугілля			
Лігніт / буре вугілля			
Горючі сланці та бітумінозні піски			
Кам'яновугільні брикети			
Доменний кокс (у тому числі кокс і напівкокс, одержані з лігніту/бурого вугілля)			
Газовий кокс			
Кам'яновугільний дьоготь / кам'яновугільна смола			
Заводський газ			
Коксовий газ			
Доменний газ			
Киснево-конвертерний газ			
Природний газ			
Промислові відходи*****			
Нафтові відходи (у тому числі відпрацьовані мастила)			
Торф			
Деревина/відходи деревини			
Інша тверда біомаса			
Деревне вугілля			

Продовження додатка 3

Біобензин			
Біодизельне паливо			
Інші рідкі біопалива			
Біогаз: газ з органічних відходів (газ сміттєзвалищ)			
Біогаз: газ стічних вод (каналізаційний газ)			
Інші біогази			
Відпрацьовані шини*****			--
Монооксид вуглецю			
Метан			
Теплова енергія, у тому числі:	-	-	-
з централізованого опалення	-	-	-
гСО ₂ /кВт × год**	-		-
тСО ₂ /Гкал)**	-		-
з власної установки, що працює на сонячній енергії (Гкал)	-		-
Електроенергія, у тому числі:	-		
з мережі (тСО ₂ /тис. кВт*год)**	-		-
з власної сонячної та/або вітрової електростанції (тис. кВт*год)	-		-

* - значення відповідно до таблиці 1 додатку 3 Порядку здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 960.

** - значення відповідно до Методики визначення енергетичної ефективності будівель, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 11.07.2018 № 169 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 16 lipnya 2018 p. za № 822/32274).

*** - на основі нижчої теплотворної здатності, що дорівнює 10,12 ТДж/т;

**** - на основі нижчої теплотворної здатності, що дорівнює 50,01 ТДж/т;

Продовження додатка 3

****- значення густини рідкого/газового палива визначене, як середнє значення (суб'єкт господарювання може застосувати інше значення визначене самостійно відповідно до характеристик палива).

***** - показники нижчої теплотворної здатності визначаються суб'єктом господарювання самостійно дослідним методом;

Згідно з Методологіями механізму чистого розвитку Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату викиди двоокису вуглецю від спалювання біомаси не враховуються.

Згідно з Директивою 2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 2003 року про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів передбачено, що коефіцієнт викидів парникових газів для біомаси повинен бути нульовим.